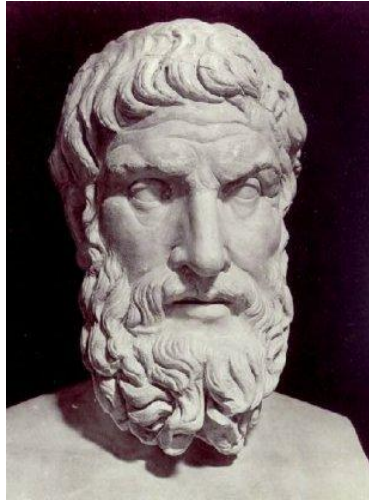

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

“Να ζεις τη ζωή σου όσο πιο αθόρυβα μπορείς”

Ο Επίκουρος ήταν φιλόσοφος της Ελληνιστικής περιόδου ο οποίος γεννήθηκε το 341 π.Χ., 7 χρόνια ύστερα από τον θάνατο του Πλάτωνα, και ανατράφηκε στη Σάμο. Στα 18 του έτη υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία στην Αθήνα. Δεκαπέντε περίπου χρόνια αργότερα διαμόρφωσε στη Μυτιλήνη και τη Λάμψακο δικό του φιλοσοφικό κύκλο και σε ηλικία 34 ετών (306/7 π.Χ.) ίδρυσε φιλοσοφική σχολή στην Αθήνα, η οποία ονομάστηκε «Κήπος του Επίκουρου», διδάσκοντας εκεί για τα επόμενα τριάντα πέντε χρόνια της ζωής του. Ο Επίκουρος φαίνεται να έχει έναν τρόπο σκέψης που θα τον χαρακτήριζε εμπειριστή. Ο σκοπός της φιλοσοφίας του ήταν να βρει και να καταπολεμήσει τα αίτια της δυστυχίας, ώστε οι άνθρωποι να είναι ευτυχισμένοι. Δίδαξε ότι η επιδίωξη της ηδονής είναι ηθικώς θεμιτή και, αντιθέτως, ό,τι προκαλεί στον άνθρωπο πόνο πρέπει να αποφεύγεται. Η σχολή του, η οποία δεχόταν άντρες, γυναίκες και δούλους, συντηρούνταν από ποσά που πρόσφεραν οι οπαδοί και την περιουσία του ίδιου του Επίκουρου, με αποτέλεσμα να είναι σχετικά φτωχή σε σύγκριση με άλλες σχολές, όπως ήταν η Ακαδημία του Πλάτωνα. Η φιλοσοφική του σκέψη παρέμεινε αναλλοίωτη για 5 αιώνες μετά τον θάνατό του, διάστημα κατά το οποίο οι ακόλουθοί της ασχολήθηκαν με τη λογική, τη φυσική και κυρίως την ηθική.

Ο Επίκουρος και η ηδονή

Η ηδονή για τον Επίκουρο είναι το πρωταρχικό και συγγενικό προς τη φύση μας αγαθό, πράγμα που ισχύει για κάθε ζωντανό ον. Είναι η αφετηρία της φυσικής πορείας της ζωής, είναι η φυσική αρχή. Λειτουργεί ως κριτήριο για κάθε πράξη επιλογής και αποφυγής.

Τέλος, η ηδονή είναι ένας κανόνας με τον οποίο κρίνουμε κάθε αγαθό. Η καταστηματική ηδονή, όπως λέει ο Επίκουρος, συνιστά τον σκοπό της ύπαρξης, μια σταθερή δηλαδή κατάσταση του ανθρώπου, ο οποίος βιώνει την ηρεμία και τη γαλήνη. Ο άνθρωπος μαθαίνει να ενδιαφέρεται περισσότερο για την ποιότητα παρά για την ποσότητα. Να επιδιώκει αυτούς τους στόχους με ηθικό σθένος. Με τον τρόπο αυτό μπορεί κανείς να επιτύχει την ύψιστη και άριστη ηδονή και να φθάσει στην ανώτερη κατάσταση ύπαρξης που για τους αρχαίους Έλληνες είναι η ευδαιμονία. Όπως αναγράφει η επιγραφή στην είσοδο του Κήπου του Επίκουρου: «Ω ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ, ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΟ ΝΑ ΧΡΟΝΟΤΡΙΒΗΣΕΙΣ, ΕΔΩ ΤΟ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΑΓΑΘΟ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΗΔΟΝΗ».

Ο Επίκουρος και ο Θεός

Ο Επίκουρος ανέπτυξε διάφορες ιδέες όσον αφορά στους θεούς. Κατ' αρχάς θεωρούσε πως ο θεός είναι ένα ον ζωντανό και υπαρκτό και ήταν σύμφωνος με την επικρατέστερη πεποίθηση πως ο θεός έχει τα κατηγορήματα θάνατος και αφθαρτος. Παρ' όλα αυτά, πίστευε πως ήταν λάθος και άλογο να προσδίδονται στο θεό παραπάνω ιδιότητες πέρα από τις δύο βασικές. Επιπρόσθετα, ο Επίκουρος αναγνώριζε στους ανθρώπους μια λανθασμένη αντίληψη για τους θεούς που πήγαζε από την πίστη τους. Ανέφερε ρητά στα γραπτά του πως αυτά τα επιπλέον χαρακτηριστικά που προσέθεταν οι άνθρωποι και κατ' επέκταση τα πίστευαν μετέτρεπαν τη γνώμη τους σε ψεύτικες δοξασίες και όχι υπολογίσιμες φρονήσεις. Τέλος, επέμενε πως ο θεός είναι απόμακρος, δεν συμμετέχει και δεν επηρεάζει τη ζωή των ανθρώπων, όπως πολλοί πίστευαν. Συμπερασματικά, ο Επίκουρος πρότεινε μια καινοτόμο αντίληψη σχετικά με τον θεό και τα κύρια σημεία της θεωρίας του ήταν πως ο θεός έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (αφθαρσία, αθανασία) και πως δεν επεμβαίνει στη ζωή των ανθρώπων.

Ο Επίκουρος και ο θάνατος

Οι Επικούρειοι υιοθετώντας την άποψη ότι το καθετί πηγάζει από την αίσθηση, εκμηδενίζουν τον θάνατο, αφού ο ίδιος δεν την εμπεριέχει. Συνεπώς, δε διακατέχονται από τον φόβο του, αφού δεν εφάπτεται η συγκεκριμένη κατάσταση ως πρόβλημα σε καμία πραγματικότητα ούτε των ζωντανών ούτε των νεκρών. Άλλωστε, «όταν εμείς υπάρχουμε, ο θάνατος δεν υπάρχει, όταν δε ο θάνατος έρθει τότε εμείς δεν υπάρχουμε», ενώ και οι ζωντανοί δεν επηρεάζονται άμεσα, αφού συνεχίζουν την ζωή τους. Είναι επόμενο, λοιπόν, πως το μόνο τρομακτικό στον θάνατο είναι η στάση μας απέναντι στη προσμονή του, για την οποία είμαστε εμείς υπεύθυνοι. Παράλληλα, υπογραμμίζουν την αξία της ζωής ως προς την ποιότητα και όχι την ποσότητα. Σίγουρα, μια είναι η αλήθεια, το μέλλον είναι άγνωστο όπως και το τέλος του καθενός. Με μια πρόταση ζήστε το τώρα γιατί και το μέλλον θα γίνει κάποτε παρόν.

Οι Επικούρειοι υιοθετώντας την άποψη ότι το καθετί πηγάζει από την αίσθηση, εκμηδενίζουν τον θάνατο, αφού ο ίδιος δεν την εμπεριέχει. Συνεπώς, δε διακατέχονται από τον φόβο του, αφού δεν εφάπτεται η συγκεκριμένη κατάσταση ως πρόβλημα σε καμία πραγματικότητα ούτε των ζωντανών ούτε των νεκρών. Άλλωστε, «όταν εμείς υπάρχουμε, ο θάνατος δεν υπάρχει, όταν δε ο θάνατος έρθει τότε εμείς δεν υπάρχουμε», ενώ και οι ζωντανοί δεν επηρεάζονται άμεσα, αφού συνεχίζουν την ζωή τους. Είναι επόμενο, λοιπόν, πως το μόνο τρομακτικό στον θάνατο είναι η στάση μας απέναντι στη προσμονή του, για την οποία είμαστε εμείς υπεύθυνοι. Παράλληλα, υπογραμμίζουν την αξία της ζωής ως προς την ποιότητα και όχι την ποσότητα. Σίγουρα, μια είναι η αλήθεια, το μέλλον είναι άγνωστο όπως και το τέλος του καθενός. Με μια πρόταση ζήστε το τώρα γιατί και το μέλλον θα γίνει κάποτε παρόν.